

УДК 341.1

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.5.12>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГЛАМЕНТУ ЄС ПРО ІНОЗЕМНІ СУБСИДІЇ ДО ПРОЦЕДУРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Вовченко О.В.,

аспірант,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID: 0009-0003-4992-3914

e-mail: o.vovchenko@knute.edu.ua

Вовченко О.В. Особливості застосування регламенту ЄС про іноземні субсидії до процедури публічних закупівель.

У статті досліджено механізм реалізації модуля публічних закупівель у Регламенті (ЄС) 2022/2560 про іноземні субсидії та його вплив на практику тендерних процедур. Використано змішану методологію: аналіз відповідей на цільову публічну консультацію Європейської комісії, огляд офіційних повідомлень та звітів Європейської комісії, а також синтез ключових наукових публікацій. У фокусі – тендер Мінтрансу Болгарії проведений у 2024 році на 20 електропоїздів, загальною вартістю приблизно 610 млн євро. У ньому брала участь CRRC Qingdao Sifang з аномально дешевою пропозицією, ймовірно забезпеченою держсубсидіями. Компанія повідомила Європейську комісію про участь у тендері, і 16 лютого 2024 р. Європейська комісія відкрила перше поглиблене розслідування. Попередній перегляд виявив «достатні ознаки» спотворення конкуренції через іноземну субсидію. Однак CRRC відкликала заявку ще до рішення Європейської комісії, що демонструє стримувальний ефект Регламенту (ЄС) 2022/2560.

За своєю суттю, Регламент (ЄС) 2022/2560 покликає ліквідувати «регуляторний розрив» у сфері контролю за державними субсидіями, які надаються державами, які не входять в ЄС та забезпечити рівні умови конкуренції, захист внутрішнього ринку від недобросовісної підтримки третіх країн та підвищення прозорості джерел фінансування пропозицій.

Водночас виявлено три головні недоліки режиму закупівель: диспропорційно високий адміністративний тягар для учасників і замовників; конфлікти строків розгляду із національними тендерними календарями, особливо в багатоетапних процедурах; а також розмиті критерії визначення «спотворення конкуренції» й «невиправдано вигідної» пропозиції.

У статті додатково підкреслюється, що Регламент (ЄС) 2022/2560 упроваджує чіткі порогові значення, які дозволяють зосереджувати контроль лише на найбільш потенційно ризикових тендерах, тим самим, знижуючи навантаження на закупівлі, що не перевищують мінімальний поріг. Механізм *de minimis* забезпечує «безпечну гавань» для операторів із незначними субсидіями, що запобігає не виправданому обтяженню дрібних учасників.

На основі цих висновків обґрунтовано рекомендації щодо диференціації порогів, введення «safe harbors» та синхронізації строків, що сприятиме збалансованому поєднанню прозорості, оперативності та конкурентної відкритості ЄС.

Ключові слова: Регламент (ЄС) 2022/2560, іноземні субсидії, публічні закупівлі, Європейська комісія, тендерна пропозиція.

Vovchenko O.V. Peculiarities of the application of the EU regulation on foreign subsidies to public procurement procedures.

The article investigates the implementation mechanism of the public procurement module within Regulation (EU) 2022/2560 on foreign subsidies and its impact on tendering practices. A mixed methodology has been employed, including analysis of responses to the targeted public consultation by the European Commission, review of official reports and communications, as well as synthesis of key scientific publications. The focus is on the tender conducted by Bulgaria's Ministry of Transport in 2024 for 20 electric trains, with a total value of approximately 610 million euros. The tender saw participation

from CRRC Qingdao Sifang with an unusually low bid, presumably subsidized by government support. The company notified the European Commission about its participation, and on February 16, 2024, the EC initiated its first in-depth investigation. An initial review revealed «sufficient signs» of market distortion due to foreign subsidies. However, CRRC withdrew its bid prior to the Commission's decision, demonstrating a deterrent effect of the Regulation.

Essentially, the Regulation aims to eliminate the «regulatory gap» in the control of state support provided by non-EU countries, ensuring a level playing field, safeguarding the internal market from unfair support by third countries, and increasing transparency regarding funding sources for proposals.

At the same time, three main drawbacks of the procurement regime have been identified: a disproportionately high administrative burden for participants and contracting authorities; conflicts between review deadlines and national tender calendars, especially in multi-stage procedures; and vague criteria for identifying «market distortion» and «unjustifiably favorable» offers.

The article further emphasizes that the Regulation introduces clear threshold values, enabling control to focus only on the most potentially risky tenders, thereby reducing the burden on procurements that fall below the minimum thresholds. The *de minimis* mechanism provides a «safe harbor» for operators with minor subsidies, preventing unnecessary burdens on smaller participants.

Based on these findings, the article advocates for differentiated thresholds, the introduction of a «safe harbor» and synchronized deadlines, which would promote a balanced combination of transparency, efficiency, and competitive openness within the EU.

Key words: Regulation (EU) 2022/2560, foreign subsidies, public procurement, European Commission, tender proposal.

Постановка проблеми. На початку 2024 року Міністерство транспорту та комунікацій Болгарії проводило процедуру публічних закупівель рухомого залізничного складу на суму понад 600 млн. євро. Пропозиція одного із учасників переговорної процедури, китайської державної компанії *CRRC Qingdao Sifang Locomotive Co. Ltd*, була на суму значно меншу за очікувану вартість закупівель та пропозицію іншого учасника. Очевидно, що невиправдано вигідна пропозиція була обумовлена державними субсидіями, які за останні роки отримала китайська компанія [1]. Чи спотворювалася внаслідок цього процедура закупівель та конкуренція між учасниками переговорної процедури? Скоріш за все, що так, адже учасники тендеру із держав-членів ЄС практично не отримують державної допомоги.

Саме для забезпечення чесної конкуренції у публічних закупівлях та недопущення їх спотворення за рахунок іноземних субсидій, ЄС у 2022 році ухвалив Регламент (ЄС) 2022/2560 про іноземні субсидії, який серед іншого надає Європейській комісії повноваження із здійснення контролю над процедурами публічних закупівель, вартість яких перевищує 250 млн. євро та у яких беруть участь суб'єкти господарювання, які за останні три роки отримували іноземні субсидії у сумі понад 4 млн. євро.

В описаній вище ситуації, Європейська комісія почала розслідування щодо можливого спотворення процедури публічних закупівель, що очевидно стало причиною відзиву конкурсної пропозиції з боку китайської компанії.

Вимоги до суб'єктів господарювання та повноваження Європейської комісії, передбачені Регламентом (ЄС) 2022/2560 про іноземні субсидії, вже стали предметом низки наукових публікацій. Так, науковці з'ясовували відповідність механізмів та понять Регламенту *acquis* ЄС у сфері державної допомоги [2], пряму дію певних положень Регламенту (ЄС) 2022/2560 [3], потенційний вплив на китайські державні компанії [4].

Вплив Регламенту (ЄС) 2022/2560 уже спричинив суттєві зміни в поведінкових стратегіях компаній: вони відмовляються або навмисне уникають участі в тендерах, щоб запобігти можливим ускладненням, пов'язаним із його застосуванням [5].

Аналіз доступних доктринальних джерел дозволив сформулювати гіпотезу цього дослідження: хоча Регламент (ЄС) 2022/2560 спрямований на боротьбу зі спотворенням конкуренції, які спричиняють іноземні субсидії, проте водночас він містить у собі мало ефективні правові інструменти, а саме: розмиті критерії оцінки впливу субсидій, суперечність між тривалими розслідуваннями Європейської комісії та термінами тендерів, а також надмірні бюрократичні вимоги.

Тому наше дослідження переслідувало мету з'ясування порядку реалізації модуля Регламенту (ЄС) 2022/2560 щодо публічних закупівель та формулювання відповідей на дослідницькі питан-

ня: які бюрократичні вимоги покладені на учасників і замовників у частині розкриття інформації (форма FS-PP) та чи вони необґрунтовано ускладнюють участь у тендерах?

Наскільки ефективні передбачені Регламентом (ЄС) 2022/2560 строки розгляду інформації Європейською комісією?

Які наявні прогалини та суперечності в імплементації модуля на національному рівні?

Стан опрацювання проблематики. При підготовці цього дослідження ми використали комбіновану методологію, що поєднує аналіз кількісних і якісних джерел. По-перше, були опрацьовані відповіді на цільову публічну консультацію Європейської комісії щодо проєкту Керівних вказівок із застосування Регламенту (ЄС) 2022/2560, які відображають практичні зауваження бізнес-асоціацій та юридичних фірм. По-друге, нами проаналізовано офіційні повідомлення та звіти Європейської комісії, що дозволило відстежити хронологію застосування Регламенту (ЄС) 2022/2560 та оцінити першу практику застосування модуля публічних закупівель. По-третє, були вивчені наукові публікації, присвячені як загальній теорії державної допомоги, так і специфіці прямої дії та впливу Регламенту (ЄС) 2022/2560 на державні компанії третіх країн та механізми публічних закупівель. Такий синтез дозволив не лише окреслити нормативно-процедурну основу модуля закупівель, а й критично оцінити його працездатність і виявити ключові «вузькі місця» – розмиті критерії оцінки субсидій, нерівні строки розслідувань і невинновато великий адміністративний тягар для учасників і замовників.

Окрему увагу було приділено науковим дослідженням. Зокрема, Gambaro E. та Nardelli S. розглядають нові інструменти контролю іноземних субсидій у праві ЄС та їхнє співвідношення з правилами державної допомоги. Hellenes M.T. та Stegink R. аналізують практичні аспекти застосування положень Регламенту у сфері публічних закупівель і виявляють виклики його імплементації. Si T. досліджує вплив Регламенту на діяльність китайських державних компаній у європейських тендерах. Camesasca P.D., Bertin S. та Sideri K.E. акцентують на політичних і правових вимірах цього інструменту, наводячи приклади з перших розслідувань. Також, Gutermuth A., Simphal C. та Routsis S. оцінюють результати перших 18 місяців функціонування обов'язків повідомлення про іноземні субсидії.

Виклад основного матеріалу.

Мета запровадження контролю над публічними закупівлями в Регламенті (ЄС) 2022/2560

Добросовісна економічна конкуренція є засадничою для функціонування внутрішнього ринку ЄС. Договір про функціонування ЄС містить комплекс правил проти антиконкурентних узгоджених дій (ст. 101 ДФЄС), зловживання монополією (ст. 102 ДФЄС) і несумісності з внутрішнім ринком державної допомоги (ст. 107–109 ДФЄС). Однак цей контроль поширюється лише на підтримку, що надається державами-членами.

Відсутність механізму, який би системно охоплював субсидії, надані третіми країнами підприємствам, що працюють у ЄС, створила “регуляторний розрив”: допомога, яка у разі надання державою-членом вважалася б потенційно несумісною, залишалася поза контролем, якщо її джерелом була країна за межами ЄС. Саме для усунення цього розриву ЄС ухвалив Регламент (ЄС) 2022/2560 про іноземні субсидії, що спотворюють внутрішній ринок [6].

Регламент (ЄС) 2022/2560 уповноважує Європейську комісію розслідувати іноземні субсидії та, у разі виявлення спотворення, вживати відповідних заходів у концентраціях та публічних закупівлях. Регламент (ЄС) 2022/2560 має на меті забезпечити рівні умови конкуренції, водночас зберігаючи відкритість ЄС для торгівлі й інвестицій.

Публічні закупівлі дістали окремий модуль у правовому механізмі Регламенту (ЄС) 2022/2560 через їх економічну вагу (понад 14% ВВП ЄС; ≈€1,9 трлн) [7] і те, що вони фінансуються коштами платників податків. Європейська комісія вказувала на особливу гостроту проблеми спотворень саме у закупівлях та потребу адресного механізму реагування.

Чинні директиви з публічних закупівель, як інструменти єдиного ринку, не встановлюють спеціальних правил щодо участі економічних операторів, які отримують іноземні субсидії; до ухвалення Регламенту (ЄС) 2022/2560 реагувати можна було лише опосередковано – наприклад, через процедури щодо аномально низької ціни тендерної пропозиції у випадку незаконної державної допомоги держав-членів.

Іноземні субсидії здатні зробити тендерні пропозиції “невинновато вигідними” – не лише через занижену ціну, а й через розширені гарантії, скорочені строки виконання договору або покриття ризиків, у тому числі через ключових субпідрядників чи постачальників. Саме таке

викривлення поведінки учасників закупівель має виявляти й нейтралізувати Регламент (ЄС) 2022/2560.

Застосовуючи Регламент (ЄС) 2022/2560, Європейська комісія й національні замовники мають дотримуватися фундаментальних принципів закупівель – пропорційності, недискримінації, рівного ставлення, прозорості та конкуренції [8] – щоб додатковий контроль не перетворився на бар'єр для чесних учасників. Крім того, важливо пропорційно та раціонально розрахувати додаткове навантаження як на Європейську комісію як виконавця положень Регламенту (ЄС) 2022/2560, так і учасників тендерів. Саме з цією метою Регламент (ЄС) 2022/2560 установлює пороговий підхід: обов'язкове повідомлення подається лише у процедурах, де оціночна вартість закупівлі без ПДВ дорівнює або перевищує €250 млн (а у разі поділу на лоти – коли загальна вартість >€250 млн і сукупна вартість лотів участі ≥€125 млн), та коли відповідний економічний оператор разом із охопленими дочірніми/материнськими структурами й головними субпідрядниками або постачальниками отримав щонайменше €4 млн іноземних фінансових внесків від однієї третьої країни за попередні три роки. В усіх інших випадках достатньо подати спрощену декларацію із підтвердженням, що порогового значення отриманих іноземних субсидій не досягнуто, що значно зменшує регуляторний тягар.

Регламент (ЄС) 2022/2560 також містить порог *de minimis*: сукупні іноземні субсидії, нижчі за поріг *de minimis* державної допомоги (до €200 000) [9] на країну за трирічний період, не потрібно відображати в декларації; такі суми вважаються малоюмовірними щодо спотворення. Це зменшує адміністративний тягар для учасників, які мають лише незначну іноземну підтримку.

Механізм оцінки іноземних субсидій, отриманих учасниками публічних закупівель в ЄС

З метою забезпечення економічних інтересів та рівних умов конкуренції на внутрішньому ринку ЄС Регламент (ЄС) 2022/2560 надає Європейській комісії повноваження щодо виявлення й усунення спотворень, спричинених іноземними субсидіями, у трьох аспектах: (i) контроль за концентраціями; (ii) контроль у публічних закупівлях; (iii) *ex officio* розслідування інших ринкових ситуацій.

Щодо публічних закупівель ідея Регламенту (ЄС) 2022/2560 полягає в тому, що Європейська комісія оцінює, чи надали іноземні субсидії учаснику змогу подати “невиправдано вигідну” (*unduly advantageous*) пропозицію, яка могла б спотворити результат тендеру. За підсумками перевірки Європейська комісія може (а) не заперечити проти участі економічного оператора у тендері; (б) прийняти добровільні зобов'язання; (в) накласти коригувальні заходи для усунення спотворення; або (г) заборонити присудження контракту конкретному учаснику, якщо спотворення не усувається. Заборона стосується лише відповідної процедури й не є автоматичною підставою для загального виключення з майбутніх закупівель.

Відповідно, на учасників тендерів покладається обов'язок інформувати замовника про отримані іноземні фінансові внески під час подання тендерної документації. Документи передаються замовнику тим самим шляхом, що й тендерна пропозиція; замовник «без зволікань» пересилає їх до Європейської комісії. Неподання або неповне подання може зробити пропозицію такою, що не відповідає вимогам тендеру, та призвести до її відхилення.

Зокрема, для об'єктивної оцінки спотворювального ефекту отриманих іноземних субсидій Європейська повинна знати структуру власності учасника тендера, основні джерела коштів для участі в тендері, обсяг іноземних субсидій за останні три роки. Спотворення внутрішнього ринку виникає тоді, коли іноземна субсидія покращує конкурентну позицію отримувача всередині ЄС і в результаті фактично чи потенційно негативно впливає на конкуренцію. Для виявлення спотворення використовують низку індикаторів: розмір та характер субсидії, становище підприємства (його розміри й охоплені ринки), динаміка його економічної активності, а також мету, умови й спосіб використання субсидії в Союзі. В контексті процедури публічних закупівель для визначення спотворення внутрішнього ринку мають бути виконані дві умови: (1) Подача субсидованим економічним оператором невиправдано вигідної тендерної пропозиції щодо відповідних робіт, поставок чи послуг; (2) Наявність зв'язку між іноземною субсидією та діяльністю учасника процедури, яка (i) безпосередньо стосується предмета тендеру (тобто закуповуваних товарів/послуг) та (ii) дає можливість економічному оператору подати таку невиправдано вигідну пропозицію.

Отримавши від замовника повідомлення або декларацію, Європейська комісія (реєструє подання й перевіряє його повноту. Лише з моменту отримання повної інформації запускається відлік встановлених строків розгляду. Якщо інформації бракує, Європейська комісія може зверну-

тися до замовника або безпосередньо до нотифікуючих сторін по уточненню; надання хибних чи оманливих даних розглядається як неповнота подання.

Фаза попереднього перегляду. Європейська комісія має 20 робочих днів від дати отримання повної нотифікації (у виняткових випадках – подовження ще на 10 робочих днів) для первинної оцінки, чи існують достатні ознаки іноземних субсидій, здатних зробити пропозицію “невиправдано вигідною” та спотворити тендер. У багатоступеневих процедурах 20-денний ліміт застосовується після кожного подання (на стадії запиту на участь і на стадії фінальної пропозиції).

Відкриття поглибленого розслідування. Якщо після попереднього перегляду Європейська комісія бачить “достатні підстави”, вона відкриває поглиблене розслідування. У відкритих/однотапних процедурах строк становить до 110 робочих днів (можливе одноразове подовження на 20 днів у виняткових випадках); у багатоступеневих процедурах – 90 робочих днів (плюс до 20 днів). Паралельно Європейська комісія може вимагати додаткову інформацію, проводити слухання й застосовувати балансувальний тест (зважування негативних та позитивних ефектів субсидій).

Режим “призупинення присудження” (standstill). Поки триває попередній перегляд або поглиблене розслідування, замовник може продовжувати всі процедурні дії (оцінка пропозицій, переговори тощо), але не може присудити контракт нотифікуючому учаснику до рішення Європейської комісії або впливу встановлених строків. Якщо рішення не ухвалено вчасно, контракт може бути присуджений будь-якому учаснику, включно з тим, хто нотифікував.

Рішення за результатами розгляду. Після завершення оцінки іноземних субсидій Європейська комісія може:

Не заперечити проти участі – замовник може присудити контракт, у т.ч. нотифікуючому учаснику.

Прийняти зобов’язання, запропоновані учасником, і зробити їх обов’язковими (наприклад, коригування цінових умов, відмова від використання частини субсидії, структурні чи поведінкові заходи).

Заборонити присудження контракту конкретному учаснику, якщо виявлене спотворення не усувається.

Коли порогові значення не досягнуті, Європейська комісія все ж може втрутитися: вона має право вимагати *ad hoc* повідомлення відповідно до ст. 29(8) Регламенту (ЄС) 2022/2560 на підставі інформації від держав-членів, замовника чи будь-якої іншої особи, а також ініціювати перевірку з власної ініціативи (*ex officio*) в межах загальних повноважень, передбачених Регламентом (ЄС) 2022/2560. Якщо за результатами такої перевірки буде встановлено, що іноземні субсидії спотворюють процедуру закупівлі, Європейська комісія може прийняти запропоновані зобов’язання або накласти коригувальні заходи[9].

Аналіз ефективності правового механізму Регламенту (ЄС) 2022/2560

Незважаючи на намір Європейського Союзу зберегти привабливість ринку публічних закупівель ЄС для компаній з-поза Союзу, Регламент (ЄС) 2022/2560 привніс значні матеріальні та процедурні зобов’язання для суб’єктів господарювання, що ускладнює їхній вихід на цей ринок і ефективну конкуренцію в ньому [4].

Попри сотні поданих FS-PP форм і тисячі декларацій, Європейська комісія поки що не ухвалила жодного остаточного мотивованого рішення щодо публічних закупівель щодо іноземних субсидій. Три перші поглиблені розслідування (CRRC [1]; ENEVO [10] та Shanghai Electric [11]) були закриті після того, як учасники добровільно відкликали свої тендерні пропозиції. Публічно доступними залишилися лише повідомлення в Офіційному журналі про відкриття розслідувань та короткі заяви Європейської комісії [12] про їх закриття.

Тим не менш, ці кейси свідчать, що перспектива поглибленого розслідування та можливих заходів Європейської комісії спонукає субсидованих учасників переглядати участь або відкликати пропозиції. Це зменшує мотивацію подавати «невиправдано вигідні» пропозиції [13].

Крім превентивного ефекту, досвід першого року імплементації (ЄС) 2022/2560 вказує на дві ключові проблеми. По-перше, порогові значення виявилися надто низькими й не відповідають заявленому фокусу Регламенту (ЄС) 2022/2560 лише на значні процедури публічних закупівель: станом на початок квітня 2025 року Європейська комісія отримала приблизно понад 2000 подань у модулі публічних закупівель (зокрема близько 322 повних нотифікацій і 1734 декларації). При цьому при розробці проекту Регламенту (ЄС) 2022/2560 Європейська комісія очікувала на 36 справ по публічних закупівлях на рік [14]. По-друге, попри велику кількість надходжень, дуже

мало справ дійшли до інтервенції з боку Європейська комісія: лише три призвели до поглибленого розслідування – показник інтервенцій всього 0,15%, тоді як інтервенційна “плотність” в інших сферах конкурентної політики становить приблизно 6% у контролі за концентраціями [15], у скринінгу прямих іноземних інвестицій – 8% [16]. Це підкреслює, наскільки спеціалізованим і вузьким залишається модуль Регламенту (ЄС) 2022/2560 у закупівлях [17].

Крім того, це викликає незадоволення суб’єктів господарювання, адже значна більшість нотифікацій за Регламентом (ЄС) 2022/2560 стосувалася концентрацій або процедур публічних закупівель, у яких фактично не було жодного реального чи потенційного спотворення конкуренції на внутрішньому ринку. Водночас компанії були змушені виділяти значні ресурси на підготовку та подання цих нотифікацій у зазначених сферах, що зазвичай були явно неproblemними, але все одно вимагали нотифікації. Окрім неефективного використання бюджетних ресурсів Європейської комісії, які могли б бути спрямовані на справи з реальними випадками спотворення конкуренції, такий підхід суперечить нинішнім цілям Європейської комісії щодо зменшення адміністративного тягаря на компанії й підвищення конкурентоспроможності економіки ЄС [18].

Іншим негативним аспектом механізму Регламенту (ЄС) 2022/2560 є невідповідність строків розгляду Європейською комісією поданих документів та національних тендерних календарів. Строки, передбачені Регламентом (ЄС) 2022/2560: 20 робочих днів на попередній перегляд (з можливим подовженням на 10) і до 110/90 робочих днів на поглиблене розслідування – не рідко конфліктують із національними крайніми термінами присудження та календарями бюджетних програм. Крім того, у багатоетапних процедурах згідно зі ст. 29 Регламенту (ЄС) 2022/2560 нотифікацію (або декларацію) потрібно подавати двічі: спершу з запитом на участь, а потім у вигляді оновленого повідомлення разом із фінальною тендерною пропозицією. Водночас сам запит на участь учасники зазвичай мають подати впродовж 30 днів, що залишає надзвичайно мало часу на агрегування всіх даних і унеможливає проведення попередніх консультацій з Європейською комісією. У підсумку строки зазначені у Регламенті (ЄС) 2022/2560 створюють зайвий тиск на учасників, підвищують ризик формальних помилок та можуть затримувати критично важливі закупівлі, особливо в секторах із жорсткими бюджетними чи політичними дедлайнами [19].

Висновок. У висновку слід констатувати, що Регламент (ЄС) 2022/2560 про іноземні субсидії, незважаючи на амбітну мету захисту внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції, водночас створює для іноземних учасників суттєві бар’єри входу. По-перше, обов’язкові нотифікації та декларації, а також розширені вимоги до розкриття структури власності й фінансових даних значно ускладнюють і подовжують підготовчий етап участі в тендері. По-друге, вимога подавати повний пакет документів одночасно з тендерною пропозицією підвищує ризик формальних помилок та відхилення заявок із технічних причин. По-третє, строки розгляду у сукупності з багатоетапним механізмом подання призводять до відтермінування оголошення переможця та затримок у реалізації контрактів.

Водночас Регламент (ЄС) 2022/2560 уже довів свою позитивну дію у вигляді стримувального ефекту: перспектива поглиблених розслідувань змушує частину субсидованих компаній відмовлятися від подання «невиправдано вигідних» пропозицій, що підвищує чесність конкуренції. Крім того, публічна реєстрація подань сприяє більшій прозорості фінансової підтримки учасників закупівель і покращує інформаційні умови для нагляду.

Отже, хоча Регламент (ЄС) 2022/2560 демонструє превентивний ефект і сприяє дисципліні розкриття іноземних субсидій, його адміністративно-процедурні вимоги потребують подальшої диференціації. Це дозволило б зменшити надмірне навантаження на учасників і замовників без втрати ефективності контролю. Зокрема, огляд порогів, запровадження «safe harbors» для незначних сум та узгодження строків розслідувань із національними тендерними календарями можуть сприяти збалансованому поєднанню прозорості, оперативності та конкурентної відкритості ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. European Commission. Summary notice concerning the initiation of an in-depth investigation in case FSP.100147 pursuant to Articles 10(3)(d) of Regulation (EU) 2022/2560 (*Official Journal of the European Union*, Series C, C/2024/1913). 29.02.2024. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202401913 (дата звернення: 18.07.2025).

2. Gambaro E., Nardelli S. Chapter 10: The EU Foreign Subsidy Regulation: A new arrow to the EC's state aid bow? In: Santa Maria A. (Ed.). *Competition and state aid: An analysis of the EU practice*. 3rd ed. Vol. 63. *Kluwer Law International*, 2025. – P. 359–384.
3. Hellenes M. T., Stegink R. Examining direct effect of the Foreign Subsidies Regulation's prior control system in public procurement. *European Journal of Legal Studies*. 2025. Vol. 16, No. 2. P. 9–26. URL: <https://hdl.handle.net/1814/78204> (дата звернення: 18.07.2025).
4. Si T. Navigating legal barriers: The impact of foreign subsidies regulation on Chinese SOEs in EU public procurement. *Sriwijaya Law Review*. 2025. Vol. 9, No. 1. P. 114. DOI: 10.28946/slrev.vol9.iss1.3048.pp114-136 (дата звернення: 18.07.2025).
5. Camesasca P. D., Bertin S., Sideri K. E. FSR: Legal tool or political weapon? Nuclear lessons. *Kluwer Competition Law Blog*. 26.06.2025. URL: <https://competitionlawblog.kluwercompetitionlaw.com/2025/06/26/fsr-legal-tool-or-political-weapon-nuclear-lessons> (дата звернення: 18.07.2025).
6. European Commission. White Paper on levelling the playing field as regards foreign subsidies (COM(2020) 253 final). 17.06.2020. URL: https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/db1d05e0-e542-4abb-b609-12fe17f30b21_en?filename=foreign_subsidies_white_paper_en.pdf (дата звернення: 18.07.2025).
7. European Commission, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. Public procurement. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement_en (дата звернення: 17.07.2025).
8. European Commission. Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on public procurement. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0024> (дата звернення: 18.07.2025).
9. Regulation (EU) 2022/2560 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on foreign subsidies distorting the internal market. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2560> (дата звернення: 18.07.2025).
10. European Commission. Summary notice concerning the initiation of an in-depth investigation in case FSP.100151 pursuant to Articles 10(3)(d) of Regulation (EU) 2022/2560 (C/2024/2830). *Official Journal of the European Union*. C/2024/2830. 22.04.2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2024:2830:TOC> (дата звернення: 18.07.2025).
11. European Commission. Summary notice concerning the initiation of an in-depth investigation in case FSP.100154 pursuant to Articles 10(3)(d) of Regulation (EU) 2022/2560 (C/2024/2832). *Official Journal of the European Union*. C/2024/2832. 22.04.2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2024:2832:TOC> (дата звернення: 18.07.2025).
12. European Commission. Statement by Commissioner Breton on withdrawal of LONGi Solar Technologie GmbH and Shanghai Electric from public procurement following the Commission's opening of an investigation under the Foreign Subsidies Regulation [Statement STATEMENT/24/2570]; Statement by Commissioner Breton on withdrawal by CRRC Qingdao Sifang Locomotive Co., Ltd. from public procurement following the Commission's opening of an investigation under the Foreign Subsidies Regulation [Statement STATEMENT/24/1729]. – 13.05.2024; 26.03.2024. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_24_2570; https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_24_1729 (дата звернення: 18.07.2025).
13. Cariat N. The European Commission prevails without fighting in its first probe into Chinese train manufacturer. *Kluwer Competition Law Blog*. 09.04.2024. URL: <https://competitionlawblog.kluwercompetitionlaw.com/2024/04/09/the-european-commission-prevails-without-fighting-in-its-first-probe-into-chinese-train-manufacturer/> (дата звернення: 17.07.2025).
14. Commission Staff Working Document. Impact Assessment accompanying the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on foreign subsidies distorting the internal market. SWD(2021) 99 final. 05.05.2021. P. 85-86.
15. European Commission, Directorate-General for Competition. Report on competition policy 2024 – including Commission staff working document. Publications Office of the European Union, 2025. URL: https://competition-policy.ec.europa.eu/publications/annual-reports_en (дата звернення: 17.07.2025).

16. European Commission. Fourth Annual Report on the screening of foreign direct investments into the Union (COM(2024)464 final). 17.10.2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0464> (дата звернення: 18.07.2025).
17. Gutmuth A., Simphal C., Routsis S. The Foreign Subsidies Regulation: Where do we stand 18 months into implementation of the notification obligations. Arnold & Porter, 30.05.2025. URL: <https://www.arnoldporter.com/en/perspectives/advisories/2025/05/the-foreign-subsidies-regulation-where-do-we-stand> (дата звернення: 17.07.2025).
18. Baker McKenzie. Foreign Subsidies Guidelines: targeted consultation on draft guidance [Public consultation submission]. 05.03.2025. URL: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14516-Foreign-Subsidies-Guidelines/F3532851_en (дата звернення: 18.07.2025).
19. American Chamber of Commerce to the EU. Submission to the targeted consultation on draft guidance for Foreign Subsidies Guidelines [Public consultation submission F3532853]. 05.03.2025. URL: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14516-Foreign-Subsidies-Guidelines/F3532853_en (дата звернення: 18.07.2025).